

TP 8.1. 12 US E-aineistojen käytönhallinta

TP 8.1. 12 US E-aineistojen käytönhallinta

Käyttäjätarinat

Käyttäjätarinat

Versio	
1	Käyttäjätarinat luotu 14.11.2013 MKi
2	Dokumentin loppuun kopioitu käyttäjätarinat e-aineiston vastaanotosta hankinnan toimintokokonaisuuden kuvauksista, koska nämä toiminnot liittyvät tiiviisti myös e-aineiston käytönhallintaan 15.11.2013
3	Katselmoitavissa projektiryhmässä
4	Katselmoitu projektiryhmässä, tarvittavat muutokset tehty dokumenttiin. Jaettu asiantuntijoille kommentoitavaksi 19.11.2013 (MKi)
5	Katselmoitu asiantuntijaryhmässä ja sovitut muuokset tehty. Hyväksytty asiantuntijaryhmässä 9.12.2013

Kommentit kokonaisuudesta

Myös sellaiseen on järjestelmän varauduttava, että e-aineisto tai osa siitä voisi olla omassa hallinnassa eli sisältö olisi ostettuna itselle.

Yleistä

Elektronisen aineiston käyttöön saattaminen: Järjestelmä tukee elektronisen aineiston käyttöönsaattamista: järjestelmään tallentuvat kaikki tarvittavat tiedot: tilausten ID:t, kirjaston asiakastunnus ko. välittäjän järjestelmissä, tukee käyttäjätunnistuksen hallinnan eri menetelmiä, tukee aineiston aktivointia kirjaston rinnakkaisjärjestelmissä (esim. linkityspalvelimet), järjestelmä mahdollistaa valmiin metatiedon hyödyntämisen

Elektronisen aineiston saatavuuden ja sisällön seuranta: Järjestelmä tukee elektronisen aineiston saatavuuden ja sisällön seurantaa : tiedot aineistopakettien sisällön muutoksista, muutokset yksittäisen lehden saatavuudessa, reklamaatiohistoria tallentuu, asiakaspalautteen kerääminen toimivuusongelmista ja niiden käsittely, tiedot alustojen ja käyttöliittymien muutoksista

Käyttöskenaariot

Esitiedot

Tyypillinen tapaus

Poikkeukset:

Käyttäjätarinat	Katselmoinnin kommentit	Testit ja yleiset huomautukset
Itsepalveluna toimivana asiakkaana haluan		
saada tietoa e-aineistosta saman hakuliittymän kautta kuin painetustakin aineistosta		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna)
nähdä onko haluamaani e-aineisto saatavilla ja onko minulla oikeus käyttää sitä etänä tai kirjastossa		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna)
nähdä painetun aineiston yhteydessä, onko samaa aineistoa saatavilla sähköisessä muodossa, jotta painetun aineiston ollessa varattuna voin halutessani lainata sähköisen aineiston		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna)
nähdä sähköisen aineiston yhteydessä, onko samaa aineistoa saatavilla painetussa muodossa, jotta sähköisen aineiston ollessa varattuna voin halutessani lainata painetun aineiston		
saada e-aineiston käyttöön kertakirjautumisella siten, että kirjaston asiakaskäyttöliittymään kirjautuminen riittää		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna)

että e-aineistoa koskevat lainat näkyvät samassa lainalistassa kuin muunkin aineiston lainat, jotta voin hahmottaa, mitä minulla on lainassa		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna) MKi: ei liene mahdollista tällä hetkellä johtuen e-aineistotoimittajien järjestelmistä. Tai ainakin edellyttää, että UKJssa on saatavilla aineiston metatiedot
että e-aineistoa koskeva lainahistoria näkyy samassa lainahistoriassa kuin muunkin aineiston lainahistoria, jolla voin hahmottaa mitä aineistoa olen aikaisemmin lainannut		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna) MKi: ei liene mahdollista tällä hetkellä johtuen e-aineistotoimittajien järjestelmistä. tai vähintään edellyttää, että UKJssa on saatavilla aineiston metatiedot
että voin uusia e-aineistolainan, koska haluan pidentää laina-aikaa, jos en ole laina-ajan puitteissa ehtinyt lukea aineistoa		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna) MKi: ei liene mahdollista tällä hetkellä johtuen e-aineistotoimittajien järjestelmistä
että näen e-aineiston käytön yhteydessä siihen liittyvät käyttöehdot, jotta osaan käyttää aineistoa oikein, eikä minun tarvitse etsiä käyttöehdot erikseen ja että näen selvästi heti, mihin aineistoihin minulla on käyttöoikeus		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna) LS 27.11.: yksi ONIX-PL:n suunnitelluista ominaisuuksista liittyy juuri käyttöehtojen näyttämiseen asiakkaalle
että saan e-aineiston käyttöni omalle laitteelleni siten, että voin käyttää e-aineistoa ilman tietoliikenneyhteyttä		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna)
että e-aineiston yhteydessä on palautelinkki, jonka kautta voin välittää tietoa e-aineistoon liittyvistä ongelmista kirjastoon		Asiakaskäyttöliittymän toiminto (esim. Finna)
että e-aineiston yhteydessä on ohje e-aineiston käyttöön		
että e-aineiston yhteydessä on tietoa e-aineistoa koskevista ajankohtaisista asioista (esim. käyttökatkot, uudet ominaisuudet)		
E-aineiston käyttöönsaattamisesta vastaavana virkailijana haluan		
että e-aineistoon liittyvät käyttöehdot siirtyvät automaattisesti järjestelmään e-aineiston toimittajan rekistereistä ja sopimuksista, jotta minun ei tarvitse erikseen syöttää käyttöehdot aineistolle kirjastotietokantaan		
että voin tarvittaessa itse syöttää ja täydentää aineiston käyttöehdot kirjastotietokantaan		
että e-aineistoon voi liittää käyttöohjeta		Tämä olisi mahdollisesti hyvä olla myös muitten organisaatioiden hyödynnettävänä, mutta niin että näihin oheismateriaaleihin voisi laittaa maininnan voiko niitä vapaasti käyttää tai CC-lisensointi.
että e-aineistoon saa lisättyä ajankohtaista tietoa ko aineistosta (käyttökatkot, uudet ominaisuudet jne.)		
E-aineistosta vastaavana virkailijana haluan		
että e-aineiston käytön yhteydessä asiakkaalle näytetään, mikä organisaatio aineiston tarjoaa, jotta asiakkaalle välittyy tieto organisaatiostani		
että e-aineiston käyttöä voi seurata kirjastojärjestelmästä käsin, jotta minun ei tarvitse erikseen etsiä käyttöön liittyviä tilastotietoja monesta eri järjestelmästä		
että voin määritellä asiakasryhmäkohtaisia aineistojen /aineistokokoelmien vuokraamisoikeuksia, joilla annetaan useammalle asiakkaalle käyttöoikeus tiettyyn aineistoon tietyllä rahasummalla		MKi: Esimerkiksi tutkimusryhmälle tietyn verran rahaa vuokrata e-aineistoa. Hälytys, kun varattu raha lähestyy loppua (esimerksi kun viimeinen 500€ lähtee)
että voin tarjota asiakkaille käyttöön myös sellaista e-aineistoa, jonka maksu perustuu aineiston käyttämismääriin		
Kirjastojärjestelmän paikallisena pääkäyttäjänä haluan		
että voin rajoittaa kirjastoni e-aineiston saatavuuden tietylle asiakasryhmälle, koska kirjastoni sopimukset koskevat vain tiettyä asiakasryhmää (esimerkiksi asiakkaan rooli, kotikunta)		

mahdollisuuden valita koskeeko asiakkaan lainakielto myös e-aineiston lainaamista tai muuta käyttämistä		

E-aineiston vastaanottoon liittyvät käyttäjätarinat (kopioitu hankinnan toimintokuvauksista)

2. E-aineiston vastaanotto

E-aineistotoimittajan järjestelmästä tulee kirjastojärjestelmään ilmoitus, että kirjaston tilaama e-aineisto on aineistotoimittajan puolesta valmis otettavaksi käyttöön. E-aineisto merkitään saapuneeksi kirjastojärjestelmään, kun voidaan todeta, että sen käyttö on mahdollista siten kuin e-aineiston arviointi- ja tilausvaiheessa on määritelty ja sovittu, ja että tilaukseen tallennetut hinta- yms. tiedot vastaavat toimitusta.

Kirjaston e-aineistoista vastaavana virkailijana haluan		
saada kirjastojärjestelmän kautta tiedon, kun e-aineisto on e-aineistotoimittajan puolesta valmis käyttöön otettavaksi, jotta voin aloittaa e-aineiston käyttöönottoprosessin	<i>UKJ:n valmisteluvaiheesta: "Järjestelmä tukee elektronisen aineiston käyttöönsaattamista:</i> • järjestelmään tallentuvat kaikki tarvittavat tiedot: • tukee käyttäjätunnistuksen hallinnan eri menetelmiä ◦ tilausten ID:t ◦ kirjaston asiakastunnus ko. välittäjän järjestelmissä • tukee aineiston aktivointia kirjaston rinnakkaisjärjestelmissä (esim. linkityspalvelimet) • järjestelmä mahdollistaa valmiin metatiedon hyödyntämisen"	
että kirjastojärjestelmä vertaa, vastaavatko e-aineiston käyttöehdot sitä, mistä tilausvaiheessa on e-aineistotoimittajan kanssa sovittu, jotta tiedän, voinko merkitä e-aineiston saapuneeksi / vastaanotetuksi kirjastojärjestelmässä	Tähän ja pariin seuraavaan kohtaan liittyvää kommentointia on myös täällä: https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=17763666	
lähettää e-aineistotoimittajalle kirjastojärjestelmän kautta viestin, jos em. vertailun perusteella käy ilmi, että e-aineiston käyttöehdot eivät vastaa sovittua, jotta tarvittavat muutokset käyttöehtoihin voidaan tehdä		
voin seurata kirjastojärjestelmän kautta käyttöön perustuvan e-aineiston käytön vaikutusta sille varattuun aineistomäärärahaan, jotta sen saldon seuranta olisi mahdollisimman vaivatonta ja ajantasaista		
että kirjastojärjestelmän kautta on mahdollista kytkeä / linkittää hankittu e-aineisto asiakkaiden ja henkilökunnan käyttöön kun hankintaohjelmaan on tehty tarvittavat kirjaukset, jotta aineisto olisi mahdollisimman pian käytettävissä	LS 27.11.: Tarjota aineisto käyttöön asiakasliittymän kautta, kun hankintaohjelmaan on tehty jne.?	
että kirjastojärjestelmään on mahdollista lisätä e-aineistojen käyttöehtoihin ja -oikeuksiin liittyviä tietoja • jotta kirjaston asiakkaat ja henkilökunta saavat tiedon näistä ehdoista mahdollisimman vaivattomasti • jotta kirjastojärjestelmä voi ohjelmallisesti seurata, että aineistoa käytetään käyttöehtojen edellyttämällä tavalla eikä käyttöoikeuksia rikota	ks. RDA 4.5 Käyttöehdot ONIX-PL tai muut vastaavat. LS 27.11.: Ehdoista pitää sopimusten mukaisesti tiedottaa, mutta kirjastojärjestelmän mahdollisuudet seurantaan ovat rajalliset. Kustantajien intressissä on seurata, mutta kaikkien käyttöehtojen osalta ei sekään onnistu.	
että e-aineiston hankintatietojen tallennuksen yhteydessä voidaan integroida e-aineisto ja siihen kirjautuminen osaksi kirjastojärjestelmää • jotta e-aineiston käyttö ja palveluun kirjautuminen olisivat asiakkaille ja henkilökuntaan kuuluville mahdollisimman helppoa • jotta myös e-aineistojen käyttötilastot ja vastaavat raportit saadaan kirjastojärjestelmän kautta	<i>UKJ:n valmisteluvaiheesta: "Järjestelmä tukee elektronisen aineiston saatavuuden ja sisällön seuranta:</i> • tiedot aineistopakettien sisällön muutoksista • muutokset yksittäisen lehden saatavuudessa • reklamaatiohistoria tallentuu • asiakaspalautteen kerääminen toimivuusongelmista ja niiden käsittely • tiedot alustojen ja käyttöliittymien muutoksista" Kustantajilla omia tiedotussivuja aineistopakettien sisällön muutoksista esim. http://www.ebscohost.com/pages/title-change-reports, jossa mahdollisuus tilata sähköposti-ilmoitus, kun uusia raportteja tulee, voisiko järjestelmä jotenkin seurata näitä? UKJ:n suhde erilaisiin e-aineistojen autentikointikäytäntöihin/-järjestelmiin (esim. shibboleth, proxy, IP-tunnistus, käyttäjätunnisteet/salasanat). Käytännöt erilaisia eri kirjastoissa ja eri kirjastosektoreilla. UKJ:n ja välittäjien ERM-työkalujen pitäisi kommunikoida keskenään, jolloin päivitykset siirtyisivät automaattisesti järjestelmästä toiseen. Edellyttää standardeja rajapintoja, ja yhteentoimivuutta voitaisiin käyttää kriteerinä kilpailutuksissa. Aineistotoimittajien järjestelmät ovat nykyisin melko suljettuja, mutta kehitetyssä avoimempaan suuntaan.	

	3.10.13 pidetty e-aineistokokous (Maria Hirn, Leena Salminen, Minna Kivinen, Kaisa Hypén): e-aineiston käyttöönottoon liittyviä tehtäviä tällä hetkellä: • SFX-aktiointi, avaus kustantajan palveluun, linkityspalvelu, linkkien toimivuus, palautelomake • uutuustiedotus, käyttöehdoista tiedottaminen (linkki käyttöehtoihin), käyttöliittymän räätälöinti aineistotoimittajan järjestelmässä (ns. admin-liittymä) • jatkuva e-aineistojen toimivuuden valvonta, esim. automatisoidut haut, erityisesti omaksi hankitut; vuosittain uusittavat tilaukset tarkistetaan tilauskauden alkaessa; e-aineistojen "kokoelmatyö"? • konsortiossa lisäksi: viestit kirjastoille: tarkistettava toimivuus Osa tehtävistä säilyy myös UKJ:n ERM:ssä, miten muuten nämä voidaan hoitaa? Tuleeko uusia ratkaisuja tai tehtäviä sen myötä?
--	---